

Старик-Блудова А. Ю.

здобувач вищої освіти
юридичного факультету,

Демичева А В.

кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КОНФЛІКТИ У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Світова хроніка від найдавніших часів до сьогодення показує, що конфлікти є неминучими, триватимуть і продовжуватимуться, і вони вважаються обов'язковою складовою суспільного існування. Молодіжне, а саме студентське, середовище не позбавлене конфліктів, оскільки існує безліч різних проблем як у самому студентському середовищі, так і взаємодії із зовнішнім середовищем. Студентський вік характеризується як період інтенсивного психічного, особистісного та інтелектуального розвитку. Проблемні ситуації у студентів дуже різнобічні та масштабні. Студенти стикаються з конфліктами як у навчальних закладах, так і поза них. Однак слід зазначити, що вони в основному пов'язані з освітнім процесом та особистими соціально-психологічними причинами [1, с. 321].

Існує багато класифікацій конфліктів за різними стандартами. Конфлікти можуть виникати усередині нас та між нами. Відповідно до цього стандарту, розрізняють внутрішньоособистісний, міжособистісний, між особою і групою та міжгрупові конфлікти. Внутрішньоособистісні конфлікти є абсолютно у кожного. На психологічному рівні вони містять невирішені суперечності із самим собою. Згодом вони якимось чином поширюються на інших людей, і виникає інший тип конфлікту.

Молоді люди шукають перспективні психологічно-соціальні умови для спілкування, очікуючи щирості та співчуття інших, а також шукають однодумців, які можуть поділитися проблемами студентського життя. Однак такий вид спілкування між молоддю, як правило, егоцентричний, оскільки бажання висловити власні думки та повідомити про свої проблеми перевищує інтереси та почуття іншої людини. Це призводить до напруженості в міжособистісних стосунках і, як результат, міжособистісних конфліктів у студентському середовищі. Міжособистісний конфлікт - важлива психологічна проблема, яку потрібно вирішувати [2, с. 108].

Найпоширеніший тип конфлікту між студентами - це між особистістю та групою. Його поява пов'язана із ситуацією, коли хтось із студентів не хоче слідувати встановленим нормам поведінки чи спілкування. Наприклад,

студенти звикли готувати питання семінару, але коли один одногрупник відмовляється це робити, то схиляє інших розділити між собою питання. Це спричиняє незадоволення більшості людей, адже якщо працювати таким чином, рівень знань буде дуже низьким. Тому виникають конфлікти між групами та окремими особами. Також цим різновидом конфлікту є конфлікт між старостою та групою. Наприклад, коли старости намагаються підкорити інших студентів своєї групи, не враховуючи їх думки та позиції. Така поведінка заважатиме іншим висловлюватися, захищати свою думку та займати важливу позицію в колективі. Адже на сьогоднішній нашому соціумі потрібні активні та творчі молоді люди з креативним мисленням та світобаченням.

Конфлікти у відносинах викладача та студента, найчастіше, виникають через різницю у ціннісних орієнтаціях, нетактовність у спілкуванні, різницю у взаємних очікуваннях або рівень професіоналізму викладача та успішність студента. Остання причина конфлікту є найзначнішою у взаєминах викладач - студент, оскільки студенти розцінюють виявлення викладачем низького професійного рівня як прояв невиконання студентом зобов'язання вищого навчального закладу перед ним. Окрім того, багатьох студентів не влаштовує відокремлення науки від реальних життєвих умов [4, с. 318].

Причиною міжособистісних конфліктів у студентському середовищі може бути спотворення сприйняття та розуміння ситуації, поведінка однієї особи до іншої або одностороннє нерозуміння.

Водночас, поряд з окремими особистісними конфліктами в університетах існують і конфлікти між групами - студентські групи конфліктують з представниками адміністрації, деканата, профспілки чи інших груп [3, с. 124]. Запобігання міжособистісного чи конфлікту між групами - одна з найголовніших завдань групи, адже набагато простіше попередити конфлікт, замість того, щоб вирішувати його конструктивно.

Всю сукупність причин конфліктів, запроваджених у світовій літературі, можна розділити на чотири основні групи:

1. Психологічно-соціальні причини (соціально незрілі особи у колективі; відсутність свідомої дисципліни; низька мотивація до навчання; особисті негативні риси характеру тощо).

2. Причини організаційного характеру (недоліки в організації навчальної та позанавчальної роботи; недостатня підготовка, малодосвідченість викладачів щодо запобігання конфліктам).

3. Морально-етичні причини (відсутність морального виховання студентів, яка проявляється як грубість і нечесність, неповага до загальнолюдських цінностей, порушення правил спілкування; приниження самооцінки одногрупників).

4. Релігійно-політичні причини (різноманітність світогляду студентів та недостатня толерантність до думок інших), які мають актуальне значення на сьогоднішній день, коли релігійні та політичні проблеми стають дедалі

серйознішими.

Розуміння цих причин допоможе викладачам проводити активні профілактичні заходи щодо запобігання конфліктам між студентами.

Потрібно зазначити, що переважна більшість студентів не є втягнутими у конфлікти, це особливо стосується старшокурсників, оскільки вони адаптувались до навчання, закладу та налагодили стабільні стосунки зі своїми одногрупниками, в яких знайшли справжніх друзів та товаришів. Майбутні фахівці, які провчилися у закладах вищої освіти 4-5 років, знайомі з різними видами освітньо-професійної діяльності, звикли до викладачів та їх вимог щодо засвоєння матеріалів. Тому, порівняно з першим курсом, студенти почуваються більш-менш комфортно в вищому навчальному закладу, і студенти більше не відчують страх перед викладачами, як це було раніше, що полегшує їм висловлення своїх думок та захист свого статусу.

---

1. Анцупов А.Я., Шипилов А.И. Конфликтология: учебник для вузов. М.: Эскимо, 2009. 321 с.

2. Гришина Н.В. Психология конфликта. СПб.: Питер, 2005. 544 с.

3. Галаган В., Орлов В.Ф., Отич О.М., Фурса О.О. Психология конфликта К.: ДЕДУТ, 2008. 422 с.

4. Резван О. Педагогічні конфлікти в сучасному вищому навчальному закладі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. 2009. Випуск 2. С. 315-319.

Староконь Ю.М.

здобувач вищої освіти 1 курсу
юридичного факультету

Левін О. Л.

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СОЦІАЛЬНІ ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

На сучасному етапі розвитку та реформування українського суспільства актуальним питанням є вивчення реформаційних процесів, які відбуваються і пов'язані з новими умовами глобалізаційних змін, тому що ці зміни торкаються всіх основ життєдіяльності суспільства його політичної, економічної, соціальної та інших сфер. З цього боку треба розглядати